

**K.K.T.C
YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ
FEN-EDEBİYAT FAKÜLTESİ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI
BÖLÜMÜ**

**FAHİM BEY ve BİZ
BİTİRME ÇALIŞMASI**

REFİKA ARTUNER

SINIF :4/C

NO : 950875

HAZİRAN 99

LEFKOŞA- KIBRIS

ABDÜLHAK ŞİNASİ HİSAR

FAHİM BEY ve BİZ

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ : 1

GİRİŞ : 2

YAZARIN HAYATI : 3

MEKAN İLE İLGİLİ UNSURLAR : 6

KILK-KIYAFET İLE İLGİLİ UNSURLAR : 9

RENK İLE İLGİLİ UNSURLAR : 11

KUMAŞLA İLGİLİ UNSURLAR : 13

BİLİNMEYEN KELİMELEK VE MANALARI : 15

GENEL İNDEKS : 20

ÖNSÖZ

Bu bitirme çalışması Yakın Doğu Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Yeni Türk Edebiyatı kapsamında hazırlanmıştır.

Bu çalışmada Abdülhak Şinasi Hisar'ın Fahim Bey ve Biz adlı eseri ayrıntılı olarak incelenmiştir. Bu çalışma kapsamında kılık-kıyafet, renkler, kumaşlar

ve mekanlar gibi maddi unsurlar incelenmiş ve bilinmeyen kelimeler çıkartılıp tahlil edilmiştir.

Bu çalışmada beni yönlendiren, her türlü yardımı ve desteği esirgemeyen her zaman yanımda olan çok değerli hocam, bitirme çalışması danışmanım sayın Doç. Dr. Bülent Yorulmaz'a teşekkürü bir borç bilirim.

GİRİŞ

Fahim Bey ve Biz, Abdülhak Şinasi Hisar'ın ilk romanıdır ve elli üç yaşın tecrübelerini de beraberinde taşır.

Romanında az yada çok bütün insanları Fahim Bey olarak eğiliminde olan yazar, Fahim Bey'in şahsında onun gençliğinden başlayarak bir ömür boyu kendisinden ve insanlardan, hayatın gerçeklerinden, olaylardan yani hemen hemen herşeyden kaçan ve düşlerindeki hayali dünyasında yaşayan garip bir hikayesini anlatır. Bütün roman boyunca Fahim Bey kendisine ve çevresindekilere, kurduğu hayali dünyayı anlatmaya çalışır. Yazar Fahim Bey tipiyle insanın içindeki gizli beniyi, aralarında yaşamak zorunda kaldığı diğer insanlar için bir maske olarak taktığı dış beni arasındaki çatışmayı ve traji-komiği anlatır.

Abdülhak Şinasi Hisar'ın bu sevimli ve garip tipinde hemen herkes az yada çok kendisini bulabilir.

ABDÜLHAK ŞİNASİ HİSAR

Abdülhak Şinasi Hisar, devrin ileri gelen aydınlarından Mahmut Celalettin Bey'le, Neyyir Hanım'ın ilk çocuklarıdır. Babası Mahmut Celalettin Bey gibi annesi Neyyir Hanımda devrin şartları içinde aristokrat sayılabilecek kültürlü bir aileden gelir. Yenileşme dönemi Türk Edebiyatının en idealist şahsiyetlerinden biri olan İbrahim Şinasi efendi ile, en zarif sanatçısı Abdülhak Hamid'e hayranlık duyan baba, oğluna bu iki kişinin isimlerinden meydana gelen Abdülhak Şinasi adını verir. Ailenin iki yıl kadar sonra Selim Nüşet adlı ikinci çocuğu doğar.

Yayınfaaliyetlerinden dolayı devrin idaresi tarafından devamlı olarak gözaltında tutulan Babası Mahmut Celalettin Bey, bir süre sonra Beyrut'a tayin edilerek İstanbul'dan uzaklaştırılır. Karısı Neyyir Hanım'da büyük oğlu Abdülhak Şinasiyi'de yanına alarak onunla Beyrut'a gider. Bir müddet sonra İstanbul'a dönerler. Abdülhak Şinasi için Rumeli Hisarı'ndaki yalıda tekrar dâbîlar, kalfalar, mürebbiyeler arasında hafızasından bir türlü silinmeyecek unutulmaz güzellikte bir hayat başlar. İki kardeşin Boğaziçi'ndeki çocukluk günleri sanki bir masal dünyasında geçmektedir. Aile senenin çeşitli aylarında bazen büyükbabanın Büyükada'daki "eski zaman köşkü"ne bazen yengelerinin Kanlıca'daki yalısına bazen de "deli enişte'nin" Çamlıca'daki köşküne taşınır. Abdülhak Şinasi Hisar, komşu yalıda otursun Tefvik fikret'ten Türkçe dersleri almaya başlar.

1908 yılında Galatasaray Sultanisi'ne yatılı olarak gönderilir. Böylece Boğaziçi'ndeki masal alemi sona erer. Oldukça zayıf ve nahif yapılu bir çocuk olan Abdülhak Şinasi okulun ilk sınıflarından başlayarak edebiyatla uğraşması ciddi bir iş olarak benimser. Okulda Emin Bülend, Tahsin Nahid, Ruşen Eşref, Ahmet Haşim gibi isimlerle arkadaşlık kurar. Türkçe ve Fransızca birçok yayını takip eden bu grup içerisinde sürekli okuyup, şiirler yazmaktır.

1905 yılında ailesine haber vermeden okuldan ayrılarak Paris'e kaçar. Orada Siyasal Bilgiler Okuluna kayıtlı olur ve Jöntürkler'le tanışır. Onların fikri ve siyasi çalışmalarına katılır. Mizaç olarak istese de ihtilalci olamayacak olan Abdülhak Şinasi'nin Paris'te asıl devam ettiği çevre sadece edebiyat ve sanatla uğraşanların toplandıkları Quartier Latin olur.

Paris hayatı 1908'e kadar devam eder. II Meşrutiyet'in ilalını takip eden günlerde mükemmel bir Fransızca ve belli bir sanat zevkine sahip genç bir aydın olarak İstanbul'a döner.

Döndüğü günlerde, İstanbul'da bulunan edebiyat çevrelerinde büyük bir ilgiyle karşılanır, ve kendisini geniş edebiyatçılar topluluğu içerisinde bulur.

1909'da Baron de Lormais'in kurduğu yapı şirketinde çalışmaya başlayan Abdülhak Şinasi 1913'de girdiği Kozlu, Kilimli ve Kandilli madenlerini işleten H.Stines şirketinin Türk hükümetiyle ilgili işlerini düzenleyen genel katibi olarak çalışır.Bu sırada annesiyle babası birbirlerinden ayrılmış, yaşlı babası Nişantaşı'nda bir evde tek başına kalırken Abdülhak Şinasi de annesiyle birlikte Rumelihisarı'ndaki yalıda oturmaktaydı.1918'de babasını kaybeder. Birkaç yıl sonra kitapları, notları içinde bulunan yalı yanınca annesiyle birlikte Nişantaşı'na taşınmak zorunda kalır.1928'de annesini kaybeder. Soyadı kanunu çıkınca Hisar soyadını alır.1931'de Ankara'ya gider.Orada çalışmaya başlar.Resmi işleri sürdürürken bir yandan da çeşitli gazete ve dergilerde yazılar yazar.Oldukça uzun süren bir hazırlık devresinden sonra 1941'de Fahim Bey ve Biz'i yayınlar. Türk okuyucusu tarafından büyük ilgiyle karşılanan eser 1942'de "CHP Hikaye ve Roman Mükafatı"nda üçüncülük kazanınca yeniden baskısı yapılır.1942'de Boğaziçi Mehtapları, iki yıl sonra ise ikinci romanı olan Çamlıca'daki Eniştemiz (1944)yayınlanır.

1945'de kızkardeşini kaybeder.Aynı yıl milletlerarası Barış Konferansı'na katılmak üzere Amerika'ya gider.Bir süre orada kalır.Dönüşte hastalanır.Doktorların tavsiyesi ile görevinden istifa ederek Ankara'dan ayrılır.İstanbul'da ölünceye kadar oturacağı Ayaspaşa'da bir daireye yerleşir.Hayatı boyunca hiç evlenmemiştir.Bir ara tansiyon ve damar sertliğinin yol açtığı bir kriz hafızasının ve düşünme kabiliyetinin zayıflamasına sebep olur.

Yaşlandıkça hastalık haline varan aşırı titizliği, temizliğe karşı olan düşkünlüğü ve mikrop fobisiyle kim olursa olsun bütün insanlardan uzak olması, dost çevresinin daralmasına sbeb olur.

1952'de Ali Nizami Bey'in Alafrangalığı ve Şeyhliği adını taşıyan üçüncü romanı, 1954'de Boğaziçi Yılları,1955'de Aşk imiş Her Nevor Alemde adlı eski beyit mısralardan meydana gelen küçük bir antolajisi yayınlanır.

Hastalığın ve aşırı titizliğinin her geçen gün artmasına rağmen yayın faaliyeti devam eder.1956'da Geçmiş zaman Köşkleri, 1958'de Geçmiş zaman Fıkraları ile İstanbul ve Pierre Loti, 1959'da Yahya Kemal'e veda adlı eseriyle ölümünden çok kısa bir süre önce Ahmet Haşim adlı biyografisi yayınlanır.3 Mayıs 1963'de ölür.Merkezefendi mezarlığına gömülür.

Paris'ten döndükten 10 yıl kadar sonra,1918 yıllarında çeşitli dergilerde biraz Yahya Kemal, biraz Ahmet Haşim tesirinde "saatler ve mevsimler" başlığıyla şiirler yayınlanan Abdülhak Şinasi Hisar'ın asıl yazı faaliyeti mütareke'den sonra başlar.

Hisar,Paris'ten İstanbul'a döndüğü 1908 II Meşrutiyet'ini takip eden günlerde kendisini Ahmet Haşim, Refik Halid, Hamdullah Suphi, Yahya Kemal, Yakup Kadri, Süleyman Nazif, gibi geniş bir sanatçı ve edbiyatçılar topluluğunun arasında bulmasına rağmen onlardan farklı olarak ne siyasi çalışmalara katılır ne de gazete ve dergi yazıları dışında uzun bir süre eser yayınlama yoluna gitmez.Paris'e gidip orada Marcel Proist'un eserlerini okumaya

başladıktan sonra hayata ve toplumumuza daha değişik bir gözle bakmaya başlar.

Cumhuriyet devri yazarlarının büyük bir bölümü ülkemizdeki modernleşme macerasını anlatırken Abdülhak Şinasi Hisar onlardan farklı olarak zamanın çirkinlikleri karşısında içinde yaşadığı zamandan uzaklaşıp çocukluk günlerine sığınır.

Eserlerinde yapı ve konu bakımından Marcel Proust'un ve Maurice Bocre'in etkisinde kalır. Eserlerini kaybolmuş mutlu bir dünyaya ait eşya, insan ve hatıralarla dolduran yazar herşeyin güzel olduğu mazi cennetinde dolaşır. Kendisinin hikaye adını verdiği klasik romandan çok farklı biçimdeki romanlarında da ağırlık noktası olarak olaylar yerine daha çok hatıralara, çevre ve mekan tasvirlerine yer verir. Yalı ve köşklerin içinde yaşanan hayatı geçmiş zaman insanları arasındaki ilişkileri, adet ve gelenekleri anlatırken her şeyin tasvirine büyük dikkat gösterir. Ona göre roman topraktan biten bir ağaç gibi yeriden dışarıya bir fışkıрма eseridir. "Romanda esas vaka değil şahıs, muhit, hayat, his ve fikirdir."

Geçmiş zamana ait duygu, düşünce ve rüyaları anlattığı roman, deneme ve biyografi türündeki eserlerinin anlatım dili şiirli bir yapıya sahiptir. Konuşma dilinden farklı biçimde olan ve daha çok tasvire dayanan süslü uslubu en küçük ayrıntıları atlamadan sayfalar boyu uzayan cümleleriyle bir Cumhuriyet devri yazarından çok bir eski zaman adamının sohbet uslubuna yaklaştığı görülür.

Eserlerinde sadece geçmişe ait hatıralarını canlı tutmaktan ve geçmiş zamanda yaşanmış hayatı bize nakletmekten başka ciddi bir gayesi olmayan Abdülhak Şinasi Hisar gerek hikaye gerek deneme-hatıra türündeki eserlerinde bir bütünlük sağlamayı başarır.

ESERLERİ

Hikaye -Roman :Fahim Bey ve Biz (1941), Çamlıca'daki Eniştemiz (1944), Ali Nizami Bey'in Alafrangalığı ve Şeyhliği (1952)

Hatıra :Boğaziçi Mehtapları (1943), Boğaziçi Yalıları (1954), Geçmiş Zaman Köşkleri (1956)

Biyografi :İstanbul ve Pierre Loti (1958), Yahya Kemal'e veda (1959), Ahmet Haşim, Şiir ve Hayatı

Antoloji :Aşk İmiş Her Ne var Alemde, Geçmiş Zaman Fıkraları

Mekan ile ilgili Unsurlar

A

Ahşap ev : 195
 Alibey köy : 84
 Amerika : 160
 Arabistan : 92,130
 Atina : 183
 Avusturya : 195
 Ayastefonos :174

B

Banka : 181
 Banyo odası : 104
 Bekleme odası : 140
 Beyazıt Kulesi : 134
 Beyoğlu : 62,93
 Boğaziçi : 117,147
 Bristol : 101
 Bursa : 49,56,59,60,62,81,84,115,161,174,195,196,206
 Bursa Ovası : 106

C

Cami : 74,94,156

Ç

Çamlıca :89,91,92,93,94,95,129,194
 Çengelköy :117,156
 Çetine : 51

D

Dükkan :181

E

Eczane : 130

G

Galata : 110,158
 Galata Kulesi : 134
 Galatasaray : 53

H

- Halkalı :176
 Han : 110, 115, 158, 181, 209
 Hapishane : 181
 Hastane : 187
 Hindistan : 130
 Hyde Park Oteli : 104

İ

- İdarehane : 110, 115, 158
 İngiltere : 101
 İspanya : 195
 İstanbul : 57, 61, 63, 77, 80, 84, 86, 99, 104, 105, 118, 124, 140, 146, 147, 154, 155, 156
 İtalya : 99

K

- Kahvehane : 80, 146, 187
 Kerbela : 147
 Kız Kulesi : 134
 Konak : 57, 58, 59, 61, 117, 141, 205
 Köşk : 93, 129, 137
 Küçükçekmece : 176

L

- Lokanta : 53, 138
 Londra : 67, 69, 70, 103, 104, 105

M

- Mahalle kahvesi :181
 Medine-I Münevver : 93
 Mekke-I Münevver : 93
 Mektep : 58, 88, 110, 125, 173, 178, 187
 Mısır : 115
 Misafir odası : 116
 Mori köyü : 99

N

- Napoli : 99

O

Oda : 58, 59, 60, 72, 75, 77, 81, 86, 90, 104, 110, 111, 113, 114, 129, 130, 141, 143
192, 205

P

Pangaltı : 53
Paris : 85, 98, 104

R

Rumeli : 101, 102

S

Salon : 116
Sarayburnu : 156
Sarıyer : 84
Selamlık odası : 170
Sinema : 146
Sırkeci : 63, 138
Sofa : 59, 74, 140
Sultan Mahmut Türbesi : 77

Ş

Şehzadebaşı : 138

T

Tahtadan yapılmış ev : 87
Tarabya : 106
Tekye : 129
Tepebaşı : 101
Ticarethane : 160
Tiyatro : 146
Türbe : 129, 147

V

Vanıköy : 117

Y

Yalı : 118
Yazhane : 115, 117, 140, 161

Kılık-Kıyafet ile İlgili Unsurlar

A

Av Esvabı : 67, 72

B

Beyaz gecelik entarisi : 80

Beyaz gecelik takyesi : 80

C

Canfes : 92

Ç

Çift sıra düğmeli veston : 67

Çizgili kumaşlı pantolon : 67

D

Deve tüyü başlık : 130

E

Emperyal palto : 67

Ev esvabı : 67

F

Fantazi kumaşlı süslü düğmeli yelek : 67

Frak : 67

G

Golf esvabı : 67

Gömlek : 104

Gümüşü jaket : 67

H

Hırka : 91

K

Kadife yakalı koyu resmi palto : 67

Kadife yelek : 67

Kalıp çorap : 132

Kaputlar : 67

Kareli pantolon : 67
 Kiloş palto : 67, 72
 Komple : 67
 Kış esvabı : 67
 Kakiyalı seyahat paltoları : 67

M

Makferian : 67, 72

Ö

Öğesiz aba terlik : 77

P

Palto : 72
 Pamuklu şam hırkası : 130
 Pantolon : 67, 72
 Pardesü : 67, 71, 72
 Pelerin : 72
 Pelerinli palto : 67

R

Rodıngot : 67

S

Sade kur : 67
 Sarımturak palto : 192
 Sedef düğmeli beyaz pike yelek : 67
 Seyahat esvabı : 67
 Siyah çarşaf : 79
 Siyah yakalı gece paltosu : 67
 Smokin : 67

Ş

Şal örneği gecelik entarisi : 130
 Şanjon renkli ipek : 92
 Şehir esvabı : 67

T

Takye : 130
 Tek sıra düğmeli veston : 67

Tenis esvabı : 67
Tüylü şoviyottan : 67

V

Veston : 67

Y

Yakalık : 104
Yakası somur kürklü palto : 181
Yakaları kadife veya kumaştan pelerin : 67
Yelek : 72

Renk ile İlgili Unsurlar

A

Ak : 61, 139, 218

B

Bal rengi : 135
Bej : 135
Beyaz : 64, 67, 74, 80, 94, 136, 139, 186

D

Deve tüyü : 135

G

Gümüşi : 67

H

Hardal rengi : 135
Hint rengi : 130

K

Kavuniçi : 135
Kaz sarısı : 135
Kahribe : 54, 135
Kestane : 135

Kırm : 135, 67
 Kumral : 185

L

Lacivert : 67

M

Mavi : 154

N

Nahidi : 135

S

Samani : 135
 Sarı : 106, 130, 136, 174, 183
 Sarımsak : 54, 135, 192
 Sarı rengi : 135
 Siyah : 54, 64, 67, 74, 79, 111, 130, 138, 185

T

Tarz pembe : 62
 Turuncu : 135

Y

Yeşil : 75, 93, 94, 129

Kumaşla ilgili unsurlar

İ

İngiliz kumaşı : 70,106

K

Kadife : 67

Keten : 67

M

Mat ipek : 79

P

Parlak ipek : 79

S

Sadakur : 67

Ş

Şanjan : 92

KUMAŞLAR

Bilinmeyen Kelimeler ve Manaları

S

SADAKUR :Delinmiş ipek kozasından çıkan ipek döküntülerini işin işin tekniğine göre bükerek elde edilen kaba ipek ipliğinin eski adı. Genellikle Bursa'da yapılırdı. Bu iplikten yapılmış açık saman renginde kumaş.

Ş

ŞANJAN : Çözü ve atkısı başka renkte, iplikten meydana gelen ve dokunduktan sonra değişik renk tonları gösteren kumaş. Bu kumaşlara yanar döner de denir.

MEKANLAR

Bilinmeyen Kelimeler ve Manaları

A

ALİ BEYKÖY : Haliç'I meydana getiren iki vadiden Alibey deresinin aşağı kesiminde bir çiftlik olarak kuruldu. İstanbul'un son yıllardaki gelişmesi Alibeyköy'ünü daha ziyade işçi kütlesinin oturduğu ve çeşitli sanayi tesislerinin bulunduğu bir yerleşme yeri haline getirdi.

AYASFENOS : İstanbul'un Avrupa kesiminde Marmara kıyısında bugün Yeşilköy adı verilen banliyö semti. 3 Mart 1878'de Osmanlı ve rus elçileri arasında imzalanan fakat Osmanlı devleti için ağır hükümler taşıdığından Batı devletlerinin isteği üzerine uygulanmayan bir antlaşmayla tarihte yer alır.

B

BEYAZIT KULESİ : İstanbul'da Beyazıt semtinde üniversite bahçesindeki kuledir. Çakan yangınları haber vermek için yapıldı. Son yıllarda kulenin tepesinde yakılan değişik renklerdeki ışıklar ertesi günkü hava durumunu belirtmektedir.

BOĞAZİÇİ : Karadeniz'I Marmara üzerinden Akdeniz'e bağlayan iki boğazdan Kuzeyde olan İstanbul boğazının iki yakasına verilen ad.

Ç

ÇAMLICA : İstanbul'un Anadolu yakasında Üsküdar'ın 4 km doğusunda iki tepe. Kuzey'de Büyük Çamlıca, Güneyde Küçük Çamlıca, Çamlıca tepeleri, kuvarsit ve arkoz gibi sert kum taşından oluştuğu ve çevresindeki killi şist ve kireç

zamlarına göre aşınma daha dayanıklı olduğu için yüksek kalmıştır. Tepelerin çevresinde İstanbul'un banliyö mahalleleri gelişmektedir.

ÇETİNE : Yugoslavya'da bir şehirdir. Karadağ'ın eski başkenti.

G

GALATA : İstanbul'da bir semt. Bugün Karaköy. Galata adının nereden geldiği konusunda çeşitli görüşler ileriye sürülür.

GALATA KULESİ : İstanbul'un Galata semtinde, Cenevizliler'in Galata surlarına ek olarak yaptıkları kuledir.

K

KERBELA : Irak'ta Bağdat'ın güneybatısında kent. Asıl önemi özellikle şiirler'in kutsal saydığı bir kent olmasına dayanır.

KIZ KULESİ : İstanbul'da Boğaziçi'nin girişinde Üsküdar'a yakın deniz ortasında bir kaya üzerine yapılmış tarihi kule. İ.Ö. 1410 yılında Atinalı komutan Alkibiades tarafından yaptırıldı. Günümüzde deniz feneri olarak kullanılır.

KÜÇÜK ÇEKMECE : Marmara Bölgesi'nde İstanbul iline bağlı ilçe.

M

MEDİNE-İ MÜNEVVER : Medine, Suudi Arabistan'ın Hicaz bölgesinde Hz. Muhammed'in mezarının bulunduğu kent. İslam dünyasının kutsal kentlerinden biridir.

MEKKE-İ MÜNEVVER : Hz. Muhammed'in doğum yeri olan Mekke İslam dünyasının en önemli kutsal kentidir. Kabe, Mekke'dedir. Binlerce müslüman tarafından hac amacıyla ziyaret edilir.

S

SARAYBURNU : İstanbul'un kuzeybatı köşesinde Haliç yalısını Marmara kıyısından ayıran burundur. Bizans devrinde buraya Aziz Demetrios burnu denirdi.

SELAMLİK ORDUSU : Saray, köşk ve konaklarda erkeklere ayrılmış bölümdür. Burada sadece erkekler otururlardı. Evin erkekleri özel işlerinin dışında vakitlerini genellikle selamlıkta geçirirler, misafirlerini burada ağırlarlardı. Selamlık dairesi kırk odadan ibaretti. İki katlı olanları da vardı. Büyük selamlıklar dar ve uzun bir sofa veya bir bahçeyle haremde ayrılmıştı. Haremle selamlık arasındaki bağlantı önme dolaplarla sağlanırdı.

SULTAN MAHMUT TÜRBESİ : İstanbul'da Divanyolu'nda türbe. Mahmut II'ye aittir. Ampir üslubundadır. Sekiz köşeli bir planı olan türbenin her cephesinde geniş ve yüksek dört pencere vardır. Bütün cephe mermer kaplama. Kubbenin içi, alçı abartmalarla süslüdür. Ortada bir avize yer alır. Türbede Mahmut II, Abdülaziz ve Abdülhamit II'nin ayrıca 140 kadar kişinin mezarı vardır.

GIYİM -KIYAFET

Bilinmeyen Kelimeler ve Manaları

B

Beyaz gecelik entarisi : Yatakta giyilen değişik biçimlerdeki entari. İkinci Meşrutiyet'e kadar erkekler geceliğin üstüne hırka, kürk veya aba giyerek sokağa çıkarlardı. II.Meşrutiyet ertesi Bahriye Nazırı Cemal Paşa, Üsküdar mutasarrıfı olunca bu geleneği yasakladı. Bugün erkekler arasında gecelik entarisi giyenler çok azalmıştır.

C

Canfes : İnce, parlak, üzerinde desen bulunmayan ama açıkli koyulu iki renkli gibi görülen, tok ipekli kumaş. Osmanlı sarayında çok kullanılırdı. Bukumaştan kadın cepkenleri, peşli entariler, erkek mintanları ve bohçaları yapılırdı. İstanbul ve Bursa canfesleri ün kazanmıştır.

F

Frak : Resmi törenlerde erkeklerin giydiği reveri ipekli, lastikotinden, belden kişli, yandan uzun etekli ve arkası yırtmaçlı takım elbise.

K

Kloş palto : Kloş, alt kısmı çan şeklinde genişleyen etek biçimi.

Komple : Takım, kumaş vb'den yapılmış olan komple elbise. Herřeyi tamam

M

Makferlon : Omuz kısmı bele kadar pelerinli kolsuz palto.

Ö

Ökçesiz aba terlik : Aba, yünden dövölerek yapılan kalın ve kaba kumaş.

P

Pamuklu şam hırkası : şam hırkası, içi pamuksuz olan kalınca bir astar üzerine ince çizgiler meydana gelecek şekilde iğne ile dikilen bol kollu uzun hırka

Pardesü : Serin havalarda öbür elbiseler üzerine giyilen üstlük.

Pelerin : Omuzlardan aşağıya doğru inen, geniş, kolsuz ve çoğunlukla kapüşonlu bir çeşit giyecek.

R

Redingot : Kruvaze, bele oturan, bol ve geniş etekli, arkası yırtmaçlı, uzun etek ceketi. Redingot siyah yada gri şayaktan yapılır. Yaka klasik biçimdedir. Göğüs iki düğmeyle iliklenir. Sađ ve sol tarafta iki göğüs düğmesi vardır. Aynı kumaştan pantolonla giyilir. Redingot adı verilen bu giyecek 1725'e doğru İngiltere'den kıta Avrupa'sına geçerek özellikle buzlu ve yağmurlu havalarda giyilirdi. Yine aynı devirde subay kaputu olarakta kullanılmaya başlandı. Cumhuriyet döneminin ilk

yıllarında modaydı. Bir ara resmi tören elbisesi olarak kabul edildi. Kısa bir süre sonra bırakıldı.

S

Sadakur : Delinmiş ipek kozasından çıkan elyafı, ipek döküntülerini işin tekniğine göre bükerek elde edilen kaba ipek ipliğın eski adı. Genellikle Bursa'da yapılırdı. Bu iplikten yapılmış açık saman renginde kumaş veya bu kumaştan yapılmış elbise.

Sedef düğmeli beyaz pike yelek : Pike, birbiri üzerine uygulanan ve kabartma desenler yapacak şekilde noktalarla birleştirilen iki dokumadan meydana gelen pamuklu kumaş.

Smokin : Frak mecburiyeti olmayan akşam ziyaretlerinde ve suarelerde giyilen yakası ipekli erkek elbisesi. Başlangıçta beyaz, siyah ve açık lacivert kumaştan yapılırdı. Şimdi modaya uygun olarak her rengi yapılır.

Ş

Şanjon renkli ipek : Şanjon, çözgü ve atkısı başka renkte ipliklerden meydana gelen ve dokunduktan sonra değişik renk tonları gösteren kumaş. Bu kumaşlara yanar döner de denir.

T

Takye : İnce kumaştan ve çoğunlukla yarım küre biçiminde yapılan başlık.

Y

Yakalık : Erkek gömleklerinin üzerine takılan eğreti yaka.

Yakası samur kürklü palto : Somur kürk, somur postundan yapılır. Somur Kuzey Avrupa'da Kamçatka'ya kadar yaygın sonsor türüdür. Esas samurun boyu 50 cm.'yi aşmaz. Kürkü için avlanır.

Yelek : Gömleğin üzerine ceketin giyilen, önden açılan kolsuz ceket.

GENEL İNDEKS

A

- Ahşap ev : 195
 Ak : 61, 139, 218
 Alibeyköy : 84
 Amerika : 160
 Arabistan : 92, 130
 Atina : 183
 Av esvabı : 67, 72
 Avusturya : 195
 Ayastefonos : 174

B

- Bal rengi : 135
 Banka : 181
 Banyo odası : 104
 Bej : 135
 Bekleme odası : 140
 Beyaz : 64, 67, 74, 80, 94, 136, 139, 186
 Beyaz gecelik entarisi : 80
 Beyaz gecelik takyesi : 80
 Beyazıt kulesi : 134
 Beyoğlu : 62, 93
 Boğaziçi : 117, 147
 Bristol : 101
 Bursa : 49, 56, 59, 60, 62, 81, 84, 115, 161, 174, 195, 196, 206
 Bursa ovası : 106

C

- Cami : 74, 94, 156
 Canfes : 92

Ç

- Çamlıca : 89, 91, 92, 93, 94, 95, 129, 194
 Çengelköy : 117, 156
 Çetine : 51
 Çift sıra düğmeli veston : 67
 Çizgili kumaşlı pantolon : 67

D

- Deve tüyü : 135
 Deve tüyü başlık : 130
 Dükkan : 181

E

- Eczane : 130
 Emperyal palto : 67
 Ev esvabı : 67

F

- Fantazi kumaşlı süslü düğmeli yelek : 67
 Frak : 67

G

- Galata : 110, 158
 Galata kulesi : 134
 Galatasaray : 53
 Golf esvabı : 67
 Gömlek : 104
 Gümüş : 67
 Gümüş jaket : 67

H

- Halkalı : 176
 Han : 110, 115, 158, 181, 209
 Hapishane : 181
 Hardal rengi : 135
 Hastane : 187
 Hırka : 91
 Hindistan : 130
 Hint rengi : 130
 Hyde park oteli : 104

İ

- İdarehane : 110, 115, 158
 İngiliz kumaşı : 70, 106
 İngiltere : 101
 İspanya : 195
 İstanbul : 57, 61, 63, 77, 80, 84, 86, 99, 104, 105, 118, 124, 140, 146, 147, 154, 155,
 156
 İtalya : 99

K

- Kadife : 67
 Kadife yakalı koyu resmi palto : 67
 Kadife yelek : 67
 Kahvehane : 80, 146, 187
 Kalın çorap : 132
 Kaputlar : 67
 Kareli pantolon : 67
 Kavuniçi : 135
 Kaz sarısı : 135
 Kehrüba : 54, 135
 Kerbela : 147
 Kestane : 135
 Keten : 67
 Kız kulesi : 134
 Kloş palto : 67, 72
 Komple : 67
 Konak : 57, 58, 59, 61, 117, 141, 205
 Koşu esvabı : 67
 Köşk : 93, 129, 137
 Krem : 135, 67
 Kukuletalı seyahat paltosu : 67
 Kumral : 185
 Küçükçekmece : 176

L

- Lacivert : 67
 Lokanta : 53, 138
 Londra : 67, 69, 70, 103, 104, 105

M

- Mahalle kahvesi : 181
 Makferlon : 67, 72
 Mat ipek : 79
 Mavi : 154
 Medine-İ Münevver : 93
 Mekke-İ Münevver : 93
 Mektep : 58, 88, 110, 125, 173, 178, 187
 Mısır : 115
 Misafir odası : 116
 Mori köyü : 99

N

- Napoli : 99
 Nohudi : 135

O

- Oda : 58, 59, 60, 72, 75, 77, 81, 86, 90, 104, 110, 111, 113, 114, 129, 130, 141, 143, 192, 205

Ö

- Ökçesiz aba terlik : 77

P

- Palto : 72
 Pamuklu şam hırkası : 130
 Pangaltı : 53
 Pantolon : 67, 72,
 Pardesü : 67, 71, 72
 Paris : 85, 98, 104
 Parlak ipek : 79
 Pelerin : 72
 Pelerinli palto : 67

R

- Redingot : 67
 Rumeli : 101, 102

S

- Sadakur : 67
 Salon : 116
 Samani : 135
 Sarayburnu : 156
 Sarı : 106, 130, 136, 174, 183
 Sarımtırak : 54, 135, 192
 Sarımtırak palto : 192
 Sarıyer : 84
 Saz rengi : 135
 Sedef düğmeli beyaz pike yelek : 67
 Selamlık odası : 170
 Seyahat esvabı : 67
 Sinema : 146
 Sirkeci : 63, 148
 Siyah : 54, 64, 67, 74, 79, 111, 130, 138, 185
 Siyah çarşaf : 79
 Siyah yakalı gece paltosu : 67
 Smokin : 67
 Sofa : 59, 74, 140
 Sultan Mahmut Türbesi : 77

Ş

- Şal örneği gecelik entarisi : 130
 Şanjon : 92
 Şanjon renkli ipek : 92
 Şehir esvabı : 67
 Şehzadebaşı : 138

T

- Tahtadan yapılmış ev : 87
 Takye : 130
 Tarabya : 106
 Tek sıra düğmeli veston : 67
 Tekye : 129
 Tenis esvabı : 67
 Tepebaşı : 101
 Ticarethane : 160
 Tiyatro : 146
 Toz pembe : 62
 Turuncu : 135
 Türbe : 129, 147

Tüylü şoviyotton : 67

V

Vaniköy : 117

Veston : 67

Y

Yakalık : 104

Yakası somur kürklü palto : 181

Yakaları kadife veya kumaştan pelerin : 67

Yalı : 118

Yazıhane : 115, 117, 140, 161

Yelek : 72

Yeşil : 75, 93, 94, 129

Not : İndekslerdeki sayfa numaraları Fehim Bey ve Biz adlı kitabın
1978 tarihli 5.Baskısına aittir.

KAYNAKÇA

Meydan Larousse Büyük Lugat ve Ansiklopedileri

Genel Kültür Ansiklopedisi, cilt, 1, 2, 3, 4

Abdülhak Şinasi Hisar, Fahim Bey ve Biz, Yayın no : 127

Hayat- Küçük Ansiklopedi, Nadir Matbaası, İstanbul ,1982